

Sobota
2. apríl 2022

Pevný bod
vo svete informácií
Štandard

Svet

2. apríla, 06:29

List záporožských kozákov tureckému sultánovi má v Rusku a na Ukrajine odozvy dodnes

Obraz Il'ja Repina s názvom Záporožskí kozáci píšú list tureckému sultánovi. Foto: Wikipedia.com

Juraj Orolín

Zdieľať

Páči sa mi to

 1

Bájna historická udalosť žije dodnes svojim životom, aj počas rusko-ukrajinského konfliktu. Reč je o takzvanej odpovedi záporožských kozákov tureckému sultánovi, ktorú v 19. storočí zachytil na plátne ruský maliar Il'ja Repin. Od svojho vzniku bol obraz veľakrát parodovaný či prispôsobený na iné dejinné udalosti. Deje sa to dodnes.

Obdobie osmanských vpádov do Európy predstavuje dlhé storočia zápolení a bojov. Turecká expanzia však nepriniesla vojny medzi krížom a polmesiacom len Balkánu či strednej Európy. Osmanské jarmo a vojská pocítili aj naši východní susedia na Ukrajine.

K tomuto obdobiu sa viaže zrejme jedna z najznámejších legiend spojená s kozákmi, historickou vojenskou jednotkou obývajúcou prevažne Pontskú step [na dnešnej Ukrajine, Rusku, Kaukaze atď.]. Ide o list známy ako *Odpoveď záporožských kozákov*.

Ako napovedá názov, písmo bolo údajne odpoveďou na list od tureckého sultána Mehmeda IV. (1642 – 1693). Ten mal písomne vyzvať tamojších záporožských kozákov, aby sa mu bez odporu podrobili, pričom jeho odkaz mal znieť zhruba takto:

Ja, sultán a vládca veľkej Porty, syn Ibrahima I., brat Slnka a Mesiaca, vnuk a zástupca Alaha na Zemi, vládca kráľovstva Macedónskeho, Babylonského, Jeruzalemského, Horného a Dolného Egypta, cisár nad cisármi, panovník nad panovníkmi, výnimočný rytier, nikým neporazený bojovník, majiteľ stromu života, neúprosný strážca hrobky Ježiša Krista, poručník samotného Boha, nádej a útecha moslimov, útecha a veľký ochranca kresťanov, nariaďujem Vám, záporožským kozákovi, aby ste sa mi dobrovoľne a bez odporu vzdali a zdržali sa obťažovania ďalšími útokmi.

Turecký sultán Mehmed IV.

Ako britva

Odpoveď kozákov sultánovi je opradená bájami. Doslova, pretože jej pravosť či presnosť je dodnes sporná. Existuje taktiež viacero variantov kozáckej odpovede, ktorá však znela zhruba **nasledovne** (upozorňujeme, že text obsahuje mnoho vulgarizmov):

*Ty, sultán, diabol turecký, prekliateho čerta brat a kamarát, tajomník samotného Lucifera. Čo si Ty, dočerta, za rytiera, keď holou rťou ani ježka nezabiješ. Čert serie a Tvoje vojsko žerie. Nebudeš Ty, sukin syn, nad kresťanmi vládnuť! Tvojho vojska sa my nebojíme. Na zemi aj na vode sa s Tebou budeme biť, p*j*beme tvoju mater!*

*Ty babylonský kuchár, macedónsky kolár, jeruzalemský sládok, alexandrijský koziar, pastier sviní z Horného a Dolného Egypta, arménsky zlodej, tatársky tulec, kamenecký kat, celého sveta a podsvetia blázon, hadie plemä a vred na našom vtákovi. Prasacia hlava, kobyliä riť, mäsiarsky pes, nepokrstená hlava, p*j*b svoju mater.*

Takto Ti odpovedajú kozáci, Ty úbožiak. Nebudeš Ty pášť ani kresťanom prasce. Tým končíme, pretože nepoznáme dátum a nemáme kalendár, mesiac je na nebi, roku pána, taký istý deň je u vás ako aj u nás, takže nás za to bozaj v riť!

Košový ataman Ivan Sirko s celým záporožským vojskom

Napísanie listu sa datuje do roku 1676, avšak až v 19. storočí bola objavená jeho údajná kópia. Tak ako tak, čin opovážlivej odpovede tureckému sultánovi si rýchlo získal veľkú obľubu a kultúrne sa zapísal do ruskej i ukrajinskej pamäti.

Miesto v kultúre

Je to zrejme aj vďaka ruskému maliarovi **Iľjovi Repinovi**, ktorý v roku 1891 dokončil stvárnenie tohto výjavu na veľkolepom obraze. Na ňom sú vyobrazení kozáci, ktorí sa očividne zabávajú vymýšľaním farbistých odkazov pre Mehmeda IV. Výjav sa stal obľúbeným podkladom pre mnohé paródie alebo sa využíval v iných kontextoch.

Obraz Záporožskí kozáci píšu list tureckému sultánovi od Iľja Repina. Foto: Wikipedia.org

Známy je napríklad obrázok, v ktorom kozákov nahradili členovia ruskej dumy, alebo verzia z roku 1923, na ktorej **bolševici** píšú odpoveď Angličanovi menom George Curzon. V dnešnej dobe vznikajú úplne nové varianty, prevažne fotografie, dokonca aj v kontexte rusko-ukrajinského konfliktu.

Bolševici píšú Curzonovi, rok 1923. Foto: Wikipedia.org

Modernej podobizne sa Repinov obraz dočkal aj počas ruskej intervencie vo vojne v Sýrii. Obraz *List nepriateľom Ruska* od maliara Vasilija Nesterenka. Ako názov napovedá, obraz zobrazuje ruských vojakov na sýrskom bojisku.

List nepriateľom Ruska od Vasilija Nesterenka.

Populárne je však napodobňovanie Repina aj na Ukrajine. Napríklad v roku 2014 sa na internete objavila nasledovná fotografia ukrajinských vojakov s komentármi, ako napríklad „odpoveď cárovi Putinovi“ či „ukrajinskí kozáci píšu list Putinovi“.

Na podobnom princípe vznikla aj fotografia z roku 2017, na ktorej ukrajinskí vojaci píšu list Rusom. Sila bájnej a výsmešnej odpovede kozákov Osmanom je očividne stále prítomná a príbeh, aj keď sporný, žije naďalej.

Variant obrazu z roku 2017. Foto: Imgur.com

Zdieľať

Páči sa mi to

 1

Najnovšie autorské články

Redakcia

Zelenskyj: Rusi sa zo severu viditeľne sťahujú. Z Mariupola včera evakovali vyše 3 000 ľudí

Lenka Zlámalová

Komentár

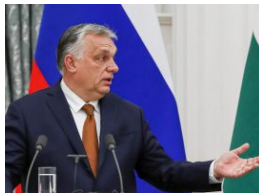
Lenky Zlámalovej

Hra nervov o rubel' a plyn

Bohumil Petřík

Nech zamĺknu zbrane, rokujte o mieri, volá pápež. Pontifik zrušil pápežské tajomstvo v maxiprocese

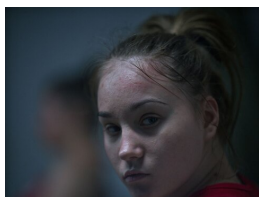
Juraj Orolín

Fidesz má miernu prevahu, voľby v Maďarsku môže rozhodnúť pár kľúčových obvodov

Redakcia

Karibský štát pomáha Abramovičovi získať čas a zachrániť ďalšie jachty

Mária Koterbová

Tipy na víkend: Film o gymnastke z Kyjeva, Robert De Niro ako Al Capone a dva tipy z YouTube a Netflixu

Redakcia

Nemecko povolilo Česku dodať na Ukrajinu 58 bojových vozidiel pechoty

Najčítanejšie články

Nemecko povolilo Česku dodať na Ukrajinu 58 bojových vozidiel pechoty

KDH: Ukrajinci u susedov zdvihli životnú úroveň. Slovensko potrebuje úrad splnomocnenca pre integráciu

Karibský štát pomáha Abramovičovi získať čas a zachrániť ďalšie jachty

Komentár

Lenky Zlámalovej

Hra nervov o rubel' a plyn

List záporožských kozákov tureckému sultánovi má v Rusku a na Ukrajine odozvy dodnes

Pevný bod vo
svete
informácií
Štandard

[Slovensko](#) [Svet](#) [Kresťanstvo](#) [Komentáre](#) [Kultúra](#) [Šport](#) [Rozhovory](#)

[O nás](#) [Redakcia](#) [Kontakty](#) [Inzercia](#) [GDPR](#) [Predplatné](#) [Cenník inzercie NMH](#)

© Všetky práva vyhradené

